

«Vias e viafiers è bun. Ma nus duvrain er investziuns federalas en strategias da digitalisaziun.»

FOTO OLIVIA AEBLI-ITEM

Dapli megabits e gigabits per la muntogna

Ina rait d'internet svelta surtut per il territori da muntogna ed ina strategia da spectrum lartg per tegnair pitg al svilup da la digitalisaziun: Dus postulats che cusseglier naziunal Martin Candinas ha inoltrà cun l'argument da las schanzas egualas per il territori muntagnard. La critica dals adversaris da 5G encunter las antennas da telefonia 5G na sajan betg giustifitgadas, di Martin Candinas en il discurs cun la FMR.

MARTIN GABRIEL/FMR

EMR: En Vossa moziun inoltrada pretendais Vos dal Cussegl federal in internet svelt per il territori da muntogna. Il Cussegl federal ha refusà questa moziun. Ed il Cussegl dals chantuns ha sistì questa tractanda. Ed uss?

Martin Candinas: L'atun passà ha il Cussegl naziunal acceptà mia moziun cun 176 cunter 2 vuschs. Avant la debatta en il Cussegl dals chantuns han ils responsabels da la Swisscom pretendì che la realisaziun da mia moziun mettia la Swisscom en grondas difficultads finanzialas. Ils gestiunaris da raits da cabels han sin quai cumbattì mia moziun cun tutta forza. Ed il Cussegl dals chantuns ha lura sistì mia moziun cun l'argument da vulair dapli infurmasziuns en chaussa. Per las regiuns da muntogna e per la periferia è quai stà ina gronda trumpada. La cussegliera federala *Simonetta Sommaruga* ha questa primavaira signalisà da vulair ademplir mia moziun cun na pretender nagut dals gestiunaris da raits da cabels e cun far pliras excepziuns a l'adressa da la Swisscom. Enfin la fin da quest onn duess la proposta concreta dal Cussegl federal esser sin maisa. La realisaziun duai succeder ils proxims onns. Jeu sun spanegià sin las discussiuns che suondan. I fa propi prescha. Per mai vai memia plaun, dentant almain en la dretga direcziun!

Vus avais er deponì questa primavaira in postulat en connex cun l'internet svelt e dumandais il Cussegl federal da preschentar ina strategia dal spectrum larg.

Il svilup tecnic è creschì ils davos onns. Perquai hai jau - sunter il success cun 10 megabits da l'onn 2016 - inoltrà ina nova moziun per in augment sin 80 megabits per secunda. I dovra ina clera strategia naziunala per l'internet spert. Sche nus na faschain betg quai vegn il foss digital adina pli grond. Jau sun fitg persvadì che questa situaziun cun differentas purschidas tranter citads e territori da muntogna na correspunda er betg al «service public». Il Cussegl federal sto cumprovar co el vul realisar

«I dovra betun, dentant

adina dapli er megabits e gigabits»

Martin Candinas, cusseglier naziunal

l'internet spert a favur da l'entir pajais. I dovra davart da la Confederaziun ina offensiva finanziaria per l'infrastructura d'internet. Quai dentant mo en ils lieus nua ch'ìl martgà na funcziuna betg. Per ordinari èn quai ils lieus en la periferia ed en la muntogna.

En il Grischun datti gronda resistenza cunter las antennas da 5G. Tge connex datti tranter 5G e l'augment dals megabites?

Adina pli savens vul la Swisscom porscher ses servetsch d'internet sur las antennas, saja quai 4G ubain 5G. Per mises ed alps è quai franc ina buna opziun. I na po dentant betg capitar che vischnancas e fracziuns vegnan tractadas sco mises ed alps e colliads mo entras las antennas. 5G è ina realitad d'enorma impurtanza per noss avegnir digital. Cun impedir antennas faschain nus donn a nus sezs. I dovra omaduas tecnologias. A chasa duai l'internet vegnir via cabel, sin viadi sur l'antenna.

Pudess l'augment dal provediment fundamental en direcziun 80 megabites dentant vegnir chapì fallà dals adversaris da 5G?

Ils adversaris da 5G ston avair plaschair da mias pretensiuns per l'internet svelt via cabel. Senza questas investiziuns datti duas alternativs: L'internet sur antennas u nagin internet. Da la vart sanestra ed alternativa hai jau adina gi il sustegn cumplain per mias pretensiuns per in augment dal provediment fundamental. Cler che mes engaschament supplementar per 5G n'è betg bainvesì dapertut. In mund adina pli digital pretenda dentant investiziuns sin tut ils secturs tecnologics. Gia en paucs onns è 6G il grond tema.

Co stat quai cun la cumpatibilitad dal spectrum lartg cun efficienza d'energia ch'è gea in postulat central da la strategia d'energia 2050?

Dapli consum munta era dapli consum d'energia. En las citads gioga il martgà tranter ils furniturs mordio. Qua vegn purschì en fin 10Gbit per secunda, damai in internet ch'è 1000 giadas pli svelt che noss providiment fundamental. La dumonda è simpla: Vulain nus renunziar a l'internet svelt, fertant che tal vegn purschì en ils centers da la Svizra da tut temp, e quai da plirs furniturs? Mia resposta è NA. Politica d'energia na po betg vegnir fatga a cust da la populaziun da muntogna. Nus guardain la fin finala che l'electricitad vegnia producida cun energia regenerabla. Tant pli essan nus obligads da far diever da nossas re-sursas cun saun giudizi.

La nova strategia dal spectrum lartg duai vegnir realisada ils proxims 8 fin 10 onns. È quai realistic?

La pretensiun da formular ina strategia dal spectrum lartg n'è betg il davos ina consequenza da la politica dals davos onns. Il Cussegl federal n'ha mai vulì agir. Uschia na po quai dentant betg ir vinavant. Per mai èsi cler che la strategia dal Cussegl federal sto esser enconuschenta aifer in enfin dus onns. Sche la Confederaziun fa investiziuns ston ils instruments correspundents vegnir elavurads e la finanziaziun reglada. Questa missiun ch'il parlament sto exequir en la proxima legislatura dovra bler temp. En 8 fin 10 onns stuain nus en tutta cas vesair ils emprims resultats da la strategia. Nus discurren cun raschun bler davart investiziuns en projects da vias e viafiers. En l'avegnir ston dentant era las investiziuns finanziaias en las raits digitalas survegnir ina muntada sumeglianta. I dovra betun, dentant adina dapli er megabits e gigabits!